

Savaş
Türkiye
Varlık Vergisi
Cahit Kayra

Carihçi
Kitabevi

Tarihçi Kitabevi Yayınları • 5

Genel Yayın Yönetmeni
Necip Azakoğlu

Editör
Hadiye Yılmaz

Yayına Hazırlayan
Nevin Azakoğlu

Sayfa tasarımı
Güler Kızılelma

Kapak tasarımı
Ayşe Görkem Kozanoğlu

Birinci baskı: Şubat 2011, İstanbul
Altıncı baskı: Nisan 2018, İstanbul

Boyutlar: 13,5 x 21 cm
Sayfa sayısı: 432

ISBN: 978-605-61533-4-1

Baskı ve cilt
İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri
Çobançeşme Mah. Altay Sk. No: 8 Yenibosna
BAHÇELİEVLER-İSTANBUL
+90 (212) 496 11 11
Sertifika no: 10614

© Yayın hakları Tarihçi Kitabevi'ne aittir.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan
kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

Tarihçi Kitabevi
Sertifika No: 17618

Moda Caddesi No: 104/A Moda/Kadıköy-İSTANBUL
Tel: 0216 418 68 86 GSM: 0530 370 74 11
www.tarihcikitabevi.com info@tarihcikitabevi.com

 tarihcikitabevi

 TarihciKitabevi

 tarihcikitabevi

**SAVAŞ
TÜRKİYE
VARLIK VERGİSİ**

CAHİT KAYRA

Tarihçi
Kitabevi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	11
ÜÇÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ	17
AÇIKLAMA	19

I. SAVAŞ VE SORUNLAR

İkinci Dünya Savaşı	27
İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye'nin Dış Politikası	29
Savaş Yıllarında Türk Ekonomisi, Milli Gelir, Üretim	31
Devlet Maliyesi	33
Dış Ticaret	33
Dış Borçlar	34
Para Politikası, Fiyatlar	34
Ulaşım	34
Haberleşme	35
Dünya ve Türkiye	35
SAVAŞIN FİNANSMANI	37
Batı'da Finansman Sorunu	37
Türkiye'de Savaşın Finansmanı	39
Milli Korunma Kanunu	41
Devlet Maliyesi	46
TC Merkez Bankası Kaynakları	48
Fiyat Düzeyi	48
Varlık Vergisi	49
Varlık Vergisi Üzerine Genel Düşünceler	51

II. VARLIK VERGİSİ, UYGULAMA

Varlık Vergisi Uygulaması	53
Varlık Vergisi'nin Yürürlükten Kalkması	54
Varlık Vergisi Uygulaması ve Sonuçları	54
Varlık Vergisi Uygulamasını Yöneten Çekirdek Kadro	54
İstanbul Defterdarı Başmüfettiş Faik Ökte	59
Faik Ökte ve "Varlık Vergisi Faciası"	60
"Varlık Vergisi Faciası" Kitabı	61
Verginin En Affedilmez Tarafı	75
"Varlık Vergisi Faciası" Kitabı Hakkında Genel Bir Değerlendirme	76

III. TARTIŞMALAR

Varlık Vergisi Uygulama Yıllarında Yapılan Tartışmalar	87
1950 Sonrasında Varlık Vergisi Konusu	90
1999 Sonrası Varlık Vergisi Tartışmaları	101

IV. ELEŞTİRİLER, TARTIŞMALAR

Genel Bakış	113
GENEL VE POLİTİK KONULAR	115
Ekonomi Politikası	115
Kemalist Politika	118
Türk Bürokrasisi Sorunu	123
Tarım Politikası ve Çiftçinin Korunması	127
Milli Korunma ve Men'i İhtikâr Kanunları	129
Varlık Vergisi ve Çağdaş Vergicilik	133
Vergi Sistemi ve Reform	135
Türkiye-Almanya İlişkileri ve Varlık Vergisi	141
Yahudilerin Türkiye'den Ayrıldıkları İddiası	145
Devletin Haysiyet ve İtibarı	146

Yabancıların Mükellefiyeti	148
Yabancı Ülkelerdeki Tepkiler	151
Azınlıklar, Piyasa, Dış Ticaret	153
Yunan Uyrukluların Vergisi	156
Bedeni Mükellefiyet Konusu	161
Batı Ülkelerinde Sürgün Uygulamaları	169
İş Mükellefiyeti ve Ereğli Kömürleri	172
Kentin Çok Renkli Kültür Dokusu Sorunu	175
Üslup, Anlatı Sorunu	177

TEKNİK KONULAR	181
Vergide Eşitsizlik İddiaları	181
Türk Dönmeleri	195
Mükelleflerden Beyanname Alınmaması Konusu	196
İtiraz Hakkı Konusu	199
Vergiye Ödeme Süresi Konusu	201
Keyfi Vergilendirmeler, Değıştirmeler	203
Tedavül Hacmi, Fiyatlar, İhtikâr	204

V. KIRSAL KESİMİN VERGİLENDİRİLMESİ

Toprak Mahsulleri Vergisi	209
Yokluk Vergisi	216
Hayvanlar Vergisi	219

VI. SAVAŞ, SEFALET VE TÜRKİYE'NİN YARDIM ELİ

Genel Bakış	221
TÜRKİYE'NİN YARDIM ELİ (YUNANİSTAN)	222
İkinci Dünya Savaşı'nda Talihsiz Yunanistan (Büyük Açlık Yılları ve Türkiye)	223

Savaş Sırasında Yunanistan'ın Sorunları ve Türkiye'nin Yardımları	225
TÜRKİYE'NİN YARDIM ELİ (MUSEVİLER)	231
Avrupa ve Museviler	231
Selanik Dramı	233
Türkiye ve Yahudiler	239
Türkiye ve Ermeniler	246
İkinci Dünya Savaşı ve Türkiye	247
ÖZET VE SONSÖZ	251
TEPKİLER VE YANITLAR	259
Genellikle Lehte Olan Tepkiler	259
Aleyhte Olan Tepkiler	262
EKLER	287
KAYNAKLAR	409
DİZİN	413

Cahit Kayra. 1917'de doğdu. Mülkiye'yi bitirdi. Devlet hizmetinde 30 yıl bürokrat olarak bulundu. İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye'de başvuru Varlık Vergisi uygulamasında en genç müfettiş olarak çalıştı. Politikaya girdi, milletvekili oldu. Emekliliğinden sonra araştırma ve öykü kitapları yazdı.

ÖNSÖZ

Dünya insanla vardır ve bütün insanların yaşama hakkı vardır. Savaşlar insanların yaşama hakkını ellerinden alır ve dünyalarını yok eder. Savaşta ölen insanlar için dünya da yok olur. İkinci Dünya Savaşı milyonlarca insanın yaşam haklarını ve dünyalarını yok etmiştir. Akıllı ve bilinçli askerler haklı olarak savaştan olabildiğince uzak kalmak isterler; çünkü savaşın ne olduğunu özellikle onlar bilir. Tarihin kendi mantığı vardır ve bu mantık daima ileriye, iyiye ve mutluluğa yöneliktir. Ancak zaman zaman bunalımlar yaşanır ve toplumlar savaflara, felaketlere sürüklenir. Tarihin oluşumunda büyük adamlar etkin olurlar. Bu etkinlik bazen tarihin çizgisini değiştirmek, bazen de tarihin çizgisinin değişmesini önlemek şeklinde olur. Bazıları yönettikleri toplumları savaflara sürükler, bazıları savafları önler.

20. yüzyılda bir büyük adam Anadolu Türkünün kaderini yazdı. Mustafa Kemal Atatürk Birinci Dünya Savaşı sonunda fiilen parçalanmış ve Batılı güçler tarafından paylaşılmış bir devletten geri kalan

dağınık güçleri toplayarak yeni ve canlı bir devlet kurdu. Bu devletin sosyal yapısına yeni ve çağdaş bir ideal aşıladı. Onun yetiştirdiği kuşaklar, bizler, İsmet İnönü'nün dediği gibi, Mustafa Kemal Atatürk'e minnettarız.

Mustafa İsmet İnönü, büyük savaşlardan çıkmış, dünya ekonomik krizinin pençesinden henüz kurtulamamış Türkiye'nin yönetim sorumluluğunu İkinci Dünya Savaşı başlarken aldı. Bu savaş da birincisi gibi milyonlarca insanın dünyasını yok ederken, İnönü bütün devlet adamlarına örnek olacak bir yetkinlikle ülkeyi bu cehennem dışında tutmayı başardı. Bunun için İsmet İnönü'ye teşekkür ediyoruz. Bugün Türkiye ayakta duruyorsa bunu İsmet İnönü'ye borçluyuz.

1922'de, savaşların bittiği tarihte, insan gücü tükenmişçesine az, büyük bölümü yanmış, yıkılmış, ekonomik gücü olmayan bir topluluktan gelip bugün dünya siyasetinde sözü dinlenen, dünyanın yönetici büyük ekonomileri arasında yer alan Türkiye, bu başarıyı doksan yıldır savaşlara katılmamış olmasına da borçludur. Günümüzde, İkinci Dünya Savaşı'nın ortamını, koşullarını ve olaylarını yaşamış, az insan kalmıştır. O yıllarda yönetim sorumluluğunu yüklenmiş kimseler hiç kalmamış gibidir. Bütün yazılara, bütün anlatılara rağmen yeni kuşaklar bu konuda gerçeklere yaşayarak

vakıf olanları tedirgin edici bir bilinçsizlik, duyar-sızlık ve yüzeysellik içinde yaklaşıyor.

Zamanımızda Türk medyasında Cumhuriyet tarihi üzerinde düşünce üretkenler iki gruba ayrılmış bulunuyor. Birinci gruptakiler Türkiye'yi, Cumhuriyet'i, Kurtuluş Savaşı'nı, Atatürk'ü ve Atatürk'ün düşünce ve tasavvurlarını anlatan ve haklı olarak yücelten yazarlardır. İkinci grupta yer alan yazarlar ise Kurtuluş Savaşı'ndan başlayarak Cumhuriyet tarihinin kaçınılmaz sıradan aksaklıklarını sergileme konusunda örgütlü bir kampanya açma ve Cumhuriyet'i, onu kuranlarla birlikte küçültme, kötüleme çabasında görünmektedirler.

Büyük bir milletin yüzyıllar süren ve zaman zaman büyük acılar içeren tarihinde değişik karakterde olaylar olur. En gerçekçi yargıyı, yaşanan günün son değerlendirmesinde bulabiliriz. Osmanlı, 1920'de tükenmişti. Türkiye Cumhuriyeti ise 2010 yılında dünyada sözü dinlenen bir devlettir. Bunlar açık, gerçek yargılardır. Yukarıda sözü-nü ettiğimiz ikinci kategoride yer alanlar bu gerçeği inkâr edebilirler mi? İnkâr ederlerse bunun anlamı nedir?

Tarihle yüzleşmek uygar bir toplum için kaçınılmaz bir onur sorunudur, bir zorunluluktur. Akıllı devletler bu zorunluluğu, sorumluluğunu taşıdıkları toplumun son tahlildeki çıkarları ile dengelemeyi bilirler. Buna karşı çıkanlar için top-

AÇIKLAMA

Varlık Vergisi olayı 1942'de, günümüzden yetmiş yıl önce yaşandı. Bu arada zaman zaman eleştiri ve tartışma konusu oldu. Ben de bu konuşmalara karıştım. Televizyon kameraları önünde açıklamalar yaptım. Bu etkinliklerde konuşmamın gereksiz tartışmalara yol açmamasına özen gösterdim. Varlık Vergisi ne zaman, nasıl yaşanmışsa onu kabil olduğu kadar yerinde bırakmak gerektiğine inanıyordum. Çünkü yanlış anlaşılıyordu. Ancak konu bazı yazarlar tarafından sürekli açık tutulduğu için bazen temkinli ve ihtiyatlı olma davranışımı istemeden aşmış olduğumu sanıyorum.

Giderek, Varlık Vergisi üzerindeki yayınlar, bir anlamda yoğunlaştı ve tedirgin edici bir hal aldı. Ve bir gün arkadaşım Alev Coşkun'dan bir tür uyarı geldi. Benden, Varlık Vergisi'ni yaşayan sonuncu Maliye Müfettişi olarak kapsamlı ve aydınlatıcı bir çalışma yapmamı istedi. Bunu, Murat Katoğlu'nun uyarısı, özendirisi izledi. Coşkun ve Katoğlu, benim bu konuda bir çalışma yapmamın

bir görev ve sorumluluk olduğu üstünde ısrar ettiler. Murat Katoğlu, ayrıca, hazırladığım metnin ilk ciddi eleştirmeni oldu; ona bu bağlamda özellikle teşekkür etmek isterim. Şefik Büyükyüksel, Mimar Ersen Gürsel, Necip Azakoğlu, Eczacı Melih Sezer konuyu canlı tuttular ve bana önemli kaynaklar getirerek çalışmamı heyecanlandırdılar. Güngör Uras'tan teknik yardım, Hasan Pulur'dan teşvik gördüm. Tanıdığım daha birçok kişiden mesajlar geldi. 2010 yazının sıcak ve karmaşık iklimi içinde zamanımı bu kitaba verdim.

Bu çalışmaya başlamamda, temelde etkili olan ve önemli gördüğüm başka olaylar var.

Varlık Vergisi uygulaması 1942-1943 yıllarında yaşandı ve bitti. Üzerinden yedi yıl geçti. O zamana kadar Türkiye'yi yöneten Cumhuriyet Halk Partisi 1950'de seçimi kaybetti ve Demokrat Parti iktidara geldi. Ertesi yıl bu verginin uygulanmasında baş görevli olan eski İstanbul Defterdarı ve Maliye Teftiş Kurulu Başkanı Faik Ökte Bey *Varlık Vergisi Faciası* adı altında bir kitap yayınladı. Bu kitap, ilerde açıklayacağımız şekilde Varlık Vergisi formatı altında eski iktidarın kapsamlı şekilde eleştirisi ve suçlanması niteliğini taşıyordu. Demokrat Parti'nin başarılı siyasi mücadelesinde bu kitap kullanıldı.

Zaman içinde Varlık Vergisi de, Faik Ökte Bey'in kitabı da unutuldu.

Bundan sonraki dönemde, konumuz bakımından şöyle bir süreç yaşandı:

1950-1960

Bu yıllarda içerde Demokrat Parti kesintisiz olarak on yıl Türkiye'yi yönetti. Bu arada enflasyonist bir ekonomik rejim ve siyasi partiler arasında çok ağır bir mücadele yaşandı. Kıbrıs'ta olaylar başladı. Londra ve Zürih Antlaşmaları imzalandı.

Ortadoğu'da ihtilaller oldu, Irak'ta krallar öldürüldü, Lübnan'da kanlı bir iç savaş yaşandı.

Türkiye Kore'deki savaşa bir tugay askerle katıldı. Sonra NATO'ya kabul edildi.

Dünyada, Soğuk Savaş başladı.

Varlık Vergisi konusu unutulmayı sürdürdü.

1960-1970

Bu yıllarda Türkiye'de 27 Mayıs olayı oldu. Demokratik bir anayasa kabul edildi. Bundan sonra Türkiye'de ilk kez koalisyonlu hükümetler kuruldu.

Kıbrıs'ta olaylar oldu. Filistin'de savaş başladı. Mısır-İsrail savaşı oldu. Avrupa'da hızlı bir ekonomik kalkınma gelişti. Türkiye 1963 Ankara Antlaşması ile (bugün Avrupa Birliği dediğimiz) Ortak Pazar'a aday kaydedildi.

Soğuk Savaş devam etti.

Varlık Vergisi konusu unutulmayı sürdürdü.

1970-1980

Bu yıllarda Türkiye'de yine darbeler oldu. Sağ ve sol arasında kanlı savaşlar yaşandı.

Ermeni örgütleri soykırım iddiasını uluslararası bir konu haline getirdiler. Ermeni ASALA çetesi, yabancı memleketlerdeki 40 Türk diplomatını öldürdü.

Türkiye, Kıbrıs'a, Barış Harekâtı ile müdahale etti.

Soğuk Savaş devam etti.

Varlık Vergisi konusu unutulmayı sürdürdü.

1980-1990

Türkiye'de üçüncü darbe oldu. Bu darbe sonucu anti-demokratik bir anayasa kabul edildi. Yönetimde otoriter, ekonomide liberal bir politika yürürlüğe konuldu.

1989'da Sovyetler Birliği dağıldı. Uluslararası politik ve askeri denge bozuldu. Amerika Birleşik Devletleri dünya politikasına tek başına egemen oldu.

Soğuk Savaş sona erdi.

Bu tarihten sonra Türkiye'de yeni ve değişik bir dönem başladı.

Tarihimize yüzleşmek adı altında İkinci Cumhuriyetçilik akımı diye yeni bir düşünce akımı belirdi. Ve birden bazı gazeteciler ve yazarlar Varlık Vergisi konusunu yeniden açtılar. Yani uygulamadan yarım yüzyıl sonra konu hatırlanmış oldu.

Bir yazar, Varlık Vergisi zemini üstünde olayları çarpıtarak bir roman yayınladı: Aşkale yollarında haksızlık, aşk, hüznün...

Roman senaryolaştırılarak filme çekildi. Olanları, romanda olduğundan daha fazla abartarak, değiştirerek (Yahudilerin yerine Ermeni kahramanlar koyarak) çekilen, siyasi ve Ermeni milliyetçiliği üzerine kurulu bir film...

Batı'da, artık eskisi gibi Sovyetlere karşı bir tampon olmak görevi kalmayan Türkiye'yi kötülemek için yapılan "Gece Yarısı Ekspresi"nin Türkiye'de Türk vatandaşlar tarafından yapılan bir benzeri...

Bu zemindeki girişimler devam etti.

Bir Türk yazar, bu romana benzer eserler yayınladı. Nereden öğrenmiş ise, Türklerin bir milyon Ermeni'yi ve 30 bin Kürt'ü öldürdüğünü yazdı. Kendisine Batı'dan, Nobel ödülü verdiler.

Medyada tanınmış, tanınmamış yazarlar Varlık Vergisi üzerine kitaplardan ya da ağızdan anlatılanlardan öğrendiklerine, işittiklerine dayanarak yazılar yazdılar. İddialar, kötülerme sergilediler.

Verimli bir kaynak bulduklarını düşünen İkinci Cumhuriyet yandaşı akademisyenler de boy boy kitaplar çıkardılar, konferanslar verdiler, televizyonlarda açık-kapalı oturumlara çıktılar. Bu kampanyaya karşı çıkan yazar ve akademisyenler de bunlara karşılık veren yazılar ve kitaplar ya-

yınladılar ama bunların sesleri ötekiler kadar güçlü olmadı.

Tümü ile, Varlık Vergisi formatı altında Türkiye'yi ve Türkiye Cumhuriyeti'ni ve o tarihlerde memleketi yöneten insanları kötülemeye yönelik bu kampanya, dikkat çekici bir şekilde sürdü gitti.

Bu yayınların içerdiği özelliğe işaret etmek gerekecektir.

Varlık Vergisi konusunda, çoğunluğu aleyhte olan ve Türkiye Cumhuriyeti'ni kötüleme konusunda âdetâ çıkarları zedelenen yabancılarla yarışa giren yazılarda dikkat çeken iki özellik bulunmaktadır. Bunlardan birincisi: Bazı istisnalar dışında, bütün bu görüşlerin, yorumların, eleştirilerin ve Türkiye Cumhuriyeti aleyhine beyanların kaynağı, İstanbul eski Defterdarı Faik Ökte Bey'in *Varlık Vergisi Faciası* kitabıdır. Bu tür yazarların istisnasız hepsi bu kitaptaki bilgileri ve yorumları eleştiri süzgecinden geçirmeden (daha doğrusu geçirme gereğini duymadan) olduğu gibi almakta ve kendi yorumlarını buna göre oluşturmaktadır. Bu önemli bir yanlışlıktır. İkinci özellik, yukarıdaki birinci özelliği tamamlamaktadır: Yazarlar verginin rakamsal niteliği, bir diğer deyişle gerçek ağırlığı, bu ağırlığın dağılım biçimi üzerinde durmamaktadırlar. Bu durum ilerde değineceğimiz istisnalar dışında sağlıklı görüşlerin oluşturulmasına engel olmuştur diye düşünülebilir.

Bu yorumu, özel maksatlarla gerçekleri yarıltan iddialar için değil, iyi niyetle üretilen düşünceler için yapmaktayım.

Ben böyle düşünüyorum.

Savaş yılları sırasında genç bir Maliye müfettişiydim. 1941 yılında birinci askerlik hizmetimden terhis olunmuştum. Varlık Vergisi çalışmalarına en genç, en küçük yaşta, en kıdemsiz müfettiş olarak katıldım.

Bugün o çalışmaya katılan müfettişlerden hiçbiri sağ değil. Ben yaşamımın sonuna geldim. Beni bırakıp gitmeye hazırlanan yorgun bir fiziksel yapım var. Sosyal görev ve fonksiyonlarımı çoktan tamamladım. Ama bizim çocukluğumuzda ve gençliğimizde, haklı umutlarla bağlandığımız Kemalist ideallerin hoyrat ellerde hırpalandığını görmekten hüznün ve ezâ duyuyorum. Varlık Vergisi konusunun, o dönemi yaşamamış, o dönemi bilmeyen, anlamayan, belki de kasıtlı olarak anlamaz görünen insanlar tarafından, yanlış ve haksız yere eleştirilmesini hoş görmek gibi bir hakkım olmadığını düşünüyorum.

Bu kitabı bu nedenle yazdım.

Ve yazarken bazı paragrafları, yeri geldikçe özellikle yineledim. Yine aynı maksatla bazı konuları grafiklerle anlatmayı uygun buldum. İstedim ki bu konular, hafızanın prensiplerine göre, olabildiğince bellekte kalsın.

KAYNAKLAR

1920-1930 Yılları Arasında Kurulan Türk Anonim Şirketlerinde Yabancı Sermaye, A. Gündüz Yalçın.

80 Yıla Tanıklık, Selahattin Özmen, 2005.

Anlatmasam Olmazdı, Bension Pinto, 2008.

Aşkale Yolcuları, Rıdvan Akar, 2000.

Aynadaki Tarih, Erol Mütercimler, 2010.

Bir Dönem Bir Çocuk, Altan Öymen, 2009.

Büyükelçi, Emir Kıvırcık, 2007.

Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi, Yahya S. Tezel, 1994.

Cumhuriyet Gazetesi Arşivi.

Daha Mesut Bir İnsan, Faik Ökte, 1958.

Demografik Oyun (1919-1923), Dr. Serdar Sarısır, 2006.

Devletin Yahudileri ve Öteki Yahudi, Rifat N. Bali, 2004.

Histoire Du Peuple, Juif Cecil Roth.

Inside the Gestapo, Helene Moszkiewiez.

Istanbul Intrigues, İstanbul Entrikaları, Barry Rubin.

- İkinci Dünya Savaşında Türk Dış Siyaseti*, Zeki Kuneralp, 1982.
- İstanbul'dan Kudüs'e, Bir Kimlik Arayışı*, Erol Haker, 2004.
- Manuel des Societes Anonymes en Turquie*, Banque Ottomane, 1313, A. Pech.
- Milli Mücadeleye Başlarken Sayılarla Durum ve Genel Görünüm*, Tevfik Çavdar, 2001.
- Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, Erik Jean Zürcher, 2009.
- Neoliberal Tarihçilik Türk Devrimine Karşı*, Mehmet Ulusoy, 2009.
- Osmanlı'da Sürgünler*, Kemal Dişcioğlu.
- Sadece Diplomat*, Zeki Kuneralp, 1979.
- Siyasi Anılar*, Faik Ahmet Barutçu, 1958.
- Soğuk Savaş*, ABD ve Türkiye, Cüneyt Akalın, 2003.
- Tek Parti Döneminde Azınlık Politikaları*, Çağatay Okutan, 2004.
- The Bitter Road to Freedom*, William I. Hitchcock, 2008.
- The Tragedy of the Turkish Capital Tax. Middleastern Studies*, Edward C. Clark, 1972.
- Türk Devrim Tarihi*, Şerafettin Turan, 1999.
- Türk Milliyetçiliği, Gayrimüslimler ve Ekonomik Dönüşüm*, Ayhan Aktar, 2004.

- Türk Yahudiler*, Bilâl N. Şimşir, 2010.
- Türkiye Ekonomisi*, Prof. Dr. Tezer Öçal, 2005.
- Türkiye Ekonomisi*, Yakup Kepenek, 2009.
- Türkiye İktisat Tarihi*, Korkut Boratav.
- Türkiye Rumları*, Samim Akgönül, 2007.
- Türkiye ve Balkan Yahudileri Tarihi*, E. Benbas-sa-A. Rodrigue, 2003.
- Türkiye'de Devletçilik*, Korkut Boratav, 2006.
- Türkiye'de Milli Şef Dönemi*, Cemil Koçak, I. Cilt (1938-1945), 2010.
- Türkiye'nin Devlet Yaşamında Yahudiler*, Çetin Yetkin, 1992.
- Türkiye'nin Ekonomik Gelişmesi*, M. Öğüt Yazman.
- Varlık Vergisi Gerçeği*, Arslan B. Kafaoğlu, 2002.
- Varlık Vergisi ve Azınlıklar*, Hüseyin Perviz Pur, 2007.
- Varlık Vergisi ve Onomastique Disiplin*, Yalçın Küçük.
- Varlık Vergisi ve Türkleştirme Politikaları*, Ayhan Aktar, 2010.
- Yahudiler - Osmanlı İmparatorluğunda ve Türkiye Cumhuriyetinde*, Stanford Shaw, 2005.
- Yunanistan'ın Büyük Açlık Dönemi ve Türkiye*, Ulvi Keser, 2008.

DİZİN

- 1929 Dünya Buhranında Türkiye'nin İktisadi Politika Arayışları, 64.
- 1929 Dünya Ekonomik Krizi, 31, 33, 63, 68, 135, 187, 191.
- 1929 ekonomik krizi bkz. 1929 Dünya Ekonomik Krizi.
- 27 Mayıs Olayı, 21.
- Abalıoğlu, Yunus Nadi, 88-89.
- Adalan, Şevket, (Maliye Teftiş Kurulu Başkanı), 56-58, 82.
- Adalar, 224, 268.
- Adalar vapuru, 176.
- Adana, 130, 183, 225-226, 277, 284.
- Ağralı, Fuat, (Maliye Bakanı), 56-58, 78.
- Ağrı, 108.
- Akalın, Cüneyt, 143, 152.
- Akar, Rıdvan, 176, 262, 264-266.
- Akbal, Oktay, 106, 108.
- Akdeniz, Gıyasettin, (Maliye Müsteşarı), 56-58.
- Akgönül, Samim, 157.
- Akgüç, Öztin, 105.
- Aksal, İsmail Rüşdü, (Maliye Bakanı), 56-58.
- Aksaray, 187, 190-191.
- Aktar, Ayhan, 102-103, 118, 180, 193-194, 263, 266-267, 272, 282-285.
- Aktriyotis, (Ayakkabıcı), 154.
- Akyol, Taha, 106-107.
- Alanya, 279, 284.
- Alaton, İshak, 103, 263, 273.
- Aleko, (Kasap), 154.
- Aleko, (Koltukçu), 154.
- Alex, (Yunan Kızılhaçı Başkanı), 227.
- Alkaş, Cina, 263, 272.
- Allah, 238.
- Alman, 28, 81, 270, - askeri, 142, 230, - hükümeti, 142, - İmparatoru, 241, - işgali, 228, 233, 236, 268, - milleti, 142, - orduları, 27- 30, 143, 146, 171, 202, - polisler, 237, - tankları, 223, 230, 248, - uyruklular, 151, -lar, 29, 144- 145, 169, 209, 224, 234, 239, 241, 243, - Alman-Sovyet mücadelesi, 31.

- Almanya, 27-31, 37-38, 114, 141, 143-144, 151-152, 155-156, 198, 232, 253, 268.
- Alsace-Lorraine, 170, 265.
- Altaylı, Fatih, 104.
- Amerika Birleşik Devletleri, 22, 28, 37- 38, 83, 89, 151-152, 170- 171, 252, 256.
- Amerikan, - çıkarları, 74, - politikası, 151.
- Anadolu, 121, 125, 127, 176, 209, 215, 218, 255, 282, - eşrafı, 127, - felaketi, 233, - halkı, 119, 175, - insanı, 175, 190, - muhacirleri, 234, 236, - Türkü, 13, -lu çiftçi, 160.
- Anayasa, 21-22.
- Ankara, 35, 61, 117, 130-131, 139, 143, 193, 199-200, 226, - Antlaşması, 21, - Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, 172.
- Anlatmam Olmazdı*, 100.
- Antisemitist, 95, 233.
- Anranik, (Bisiklet tamircisi), 154.
- Apostol, (Manav), 154.
- Apostol, (Şarküteri), 154.
- Apoyevmatini*, 235.
- Arandon Star, 170.
- Ararat, 108.
- Arazi Vergisi, 213.
- Arbel, Bedri, 242.
- Argiro, (Sütçü), 154.
- Ankan, Arif, 159.
- Arnavutluk, 28-29.
- Arnold, (İngiliz Askeri Ataşesi, General), 123.
- Artin, (Sebzeci), 154.
- ASALA çetesi, 22.
- Aslan Tusa, 226.
- Assael, Selim, 243.
- Asya, 31, 92.
- Âşar Vergisi, 127, 210, 213, 216, 255.
- Aşık, Melih, 104-106.
- Aşkale, 263, 265, 272.
- Aşkale Yolcuları*, 164,178, 263, 272.
- Aşkale, 23, 102, 153, 163, 165-169, 178, 203, 248, 256.
- Atatürk, Mustafa Kemal, 13-15, 65, 119, 134.
- Atay, Falih Rıfki, 88-89.
- Ateş, Toktamış, 102-103, 107.
- Atilla gemisi, 225.
- Atina Belediye Başkanı, 227-228.
- Atlantik savaşları, 31.
- Auschwitz Kampı, 237, 241, 243.
- Avcıoğlu, Doğan, 92, 129.
- Avramidis Paşa, 186.
- Avrupa, 21, 37, 76, 122, 142, 145, 222, 231-232, 236, 239, - Birliği, 21, 267, - Konfederasyonu, 74, - Yahudileri, 243, -lı işadamları, 67.
- Avşar, Hülya, 103.
- Avustralya, 27, 169-170, 232.
- Ayache, Stella, 164.

- Ayan, Halil, (Maliye Bakanı), 56-59, 76.
- Aymen, Ekrem, (Maliye Başmüfettişi), 56-58.
- Aytür, Memduh, 249.
- Ayvalık, 284.
- Azakoğlu, Necip, 20.
- Azınlıklar, 74, 92, 95-96, 98-100, 102, 114, 151-153, 191, 253-254, 258, 262, 276-277, 283.
- Babaeski, 224, 229.
- Baban, Fuat, 182.
- Baç, İhsan, (Maliye Müfettişi), 56-58.
- Bagradion Planı, 29, 144.
- Bağımsız Devletler Topluluğu, 92.
- Bahtiyar Han, 163.
- Baker, R. C., 187.
- Bali, Rifat, 164, 263, 266.
- Balkan Savaşı, 234-235.
- Balkanlar, 28, 30.
- Balyan, Apis, (Tuhafiyeci), 154.
- Barbarossa Harekâtı, 28.
- Barda, Süleyman, 251.
- Bardakçı, Murat, 104, 260, 262.
- Barış, Ferhat, 102.
- Barokas, Alberto, 263, 272-273, 278-279.
- Baron Hirsh Mahallesi, 237.
- Barutçu, Faik Ahmet, 96, 116, 177, 200, 283.
- Baş, Hakan, 276.
- Başar, Ahmet Hamdi, 89.
- Başar, Suat, (Maliye Müfettişi), 56-58, 139.
- Batı, 23, 37, 111, 260, 267, - Bloku, 30, - çıkarları, 74, - ülkeleri, 114, 171, 252, -lı güçler, 13, -lı ülkeler, 169.
- Bayar, Celal, 60, 87.
- Bayer, Yalçın, 106-107.
- Bebek, 197.
- Bedeni mükellefiyet, 45, 71, 77, 161-162, 165, 248, 256, 268-269, 274, 281.
- Bekerman Kardeşler, 242.
- Belçika, 28, 152- 171, 227, 233.
- Belge, Murat, 105.
- Benbassat, Esther, 181.
- Beram, M., 263, 273.
- Bergama, 228.
- Bergen Kampı, 236, 278.
- Berker, Ali, 242.
- Beylikahır, 117.
- Beyoğlu, 190.
- Bildirici, Faruk, 108.
- Bilecik, 217.
- Bir Dönem Bir Çocuk*, 94.
- Birgili, Şükrü, (Maliye Müfettişi), 56-57, 84.
- Birgit, Orhan, 106-108.
- Birinci Dünya Savaşı, 13, 27, 40, 64, 81, 98, 186-187, 241.
- Birinci Sanayi Planı, 33, 47, 64, 80.
- Birleşik Krallık bkz. Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı.

- Birleşmiş Milletler Örgütü, 253.
- Birleşmiş Milletler Topluluğu, 28, 31.
- Biyolojik İmha Planı, 237.
- Bizans tarihi, 271.
- Block, Adam, 186.
- Blum, Leon, (Fransa Başbakanı), 241.
- Boğaziçi, 125, 197.
- Boğazlar, 31.
- Bolşevik, 235.
- Boratav, Korkut, 92, 129, 214, 216.
- Boratav, Pertev, 65.
- Borçka, 127.
- Bulgaristan, 30, 38-39, 98, 143, 233.
- Bulutoğlu, Kenan, 214.
- Bursa, 121.
- Bursalı, Orhan, 108.
- Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı, 27.
- Büyükada, 122.
- Büyüküysel, Şefik, 20.
- Caddebostan, 164.
- Campell, 235.
- Caramanian, A., 187.
- Carım, Fuat, 242.
- Cebri İstikraz, 79.
- Cem TV, 109.
- Cemaat liderleri, 238.
- Cemal Paşa, 162.
- Cenovalılar, 271.
- Cermen görüş sistemi, 66.
- CHP, 57, 60, 62, 78-79, 82, 91, 93, 108, 147, 215.
- Churchill, Winston, (İngiltere Başbakanı), 28, 76, 151.
- Cillov, Haluk, Prof., 92.
- Cokran, Sara, 242.
- Constantinople, 272.
- Corap, Elif, 103.
- Coşkun, Alev, 19.
- Cumhuriyet, 17, 124, 149, 166, 187, 190-191, 210, 213, 258, - dönemi, 179, - Halk Partisi, 20, - hükümetleri, 129, 146, - idaresi, 66, - kadrosu, 139, - maliyesi, 135, - Türkiyesi, 80, 128, 260.
- Cumhuriyet*, 79, 85, 101, 102-108, 118,194.
- Cumhuriyet Döneminde İktisat Tarihi*, 93, 128.
- Çakar, Ahmet, 103, 106.
- Çakmak, Şefik, 100, 224.
- Çalışlar, Oral, 105.
- Çanakkale, 100.
- Çatalca, 107.
- Çekoslavya, 232, 171.
- Çelebi, Ali, 261.
- Çeşme, 228.
- Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu, 96, 127.
- Çikvaşvili, 153.
- Çölaşan, Emin, 104, 107.
- Çukurova, 121.

- Daha Mesut Bir İnsan*, 59, 84.
 Dahili İstihlak Vergisi, 136.
 Damga Resmi, 136.
 Darbe, 22.
 Demir Haç, 241.
 Demokrat Parti, 20-21, 57, 59, 60, 62, 66, 69, 82, 91, 93.
 Denizli, 284.
 Devlet Üretme Çiftlikleri, 128.
 Devletçilik, 63, 66, 68, 80, 91, 115, 125.
Devletin Yahudileri ve Öteki Yahudiler, 162.
 Devrim, 123.
 Dill, 30.
 Dimitro, (Sebzeci), 154.
 Diyarbakır, 80.
 Doğru, Necati, 79, 97, 106-108, 191.
 Doğu Avrupa, 92.
 Dolly, 243.
 Dondolo (Prens), 272.
 Dönme, 92, 195, 197.
 Drancy Kampı, 242.
 Dumlupınar gemisi, 226.
 Durkheim, 276, 278.
 Dünya Ekonomik Krizi bkz. 1929 Dünya Ekonomik Krizi.
 Düyun-u Umumiye İdaresi, 139.
 Ecnebi bkz. Yabancı.
 Eden, 30.
 EEE, 236.
 Ege, 120, - adaları, 28.
 Ekalliyet bkz. Azınlık.
 Eminönü, 191.
 Emlak Vergisi, 201.
 Enflasyon Vergisi, 257.
 Engin, Aydın, 105, 107.
 Enginar gemisi, 226.
 Enver Paşa, 162.
 Ereğli, 114, 172, - Kömür Havzası, 172, 174, - Kömür Madenleri, 270, - Kömür İşletmeleri, 173.
 Erez, Selçuk, 102, 104.
 Ergene Vadisi, 223.
 Ergin, Feridun, (Yunanistan Büyükelçisi), 228.
 Ergin, Sait Naci, (Maliye Müfettişi), 56-58.
 Erkilet, Emir, (General), 145.
 Erkin, Behiç, (Paris Büyükelçisi), 241-242.
 Erkin, Behiç, 242.
 Erkmen, Hayrettin, 249.
 Ermeni, 23, 84, 97, 105-110, 167, 181, 244, 246-247, 269-270, - milliyetçiliği, 23, - örgütleri, 22.
 Ertüzün, Reşit, 249.
 Erüreten, Bahir, 107.
 Erzurum, 265-266.
 Eskenazi, Y., 263, 273.
 Eskişehir, 117, 131, 217.
 Estera, 243.
 Etyemez, 191.

- Fahri, Eli, 242.
 Fahri, Youde, 243.
 Fatura, Yorgo, (Fırıncı), 154.
 Fegara, (Terzi), 122, 154, 176.
 Filistin, 146, 241.
 Foti, (Bakkal), 154.
 Franghiadis Etienne, 187.
 Frangulis, (Kuyumcu), 154.
 Franko, Gad, 121, 163-164, 167, 169, 243, 278.
 Fransa, 27, 30, 39, 64, 152, 170-171, 227, 233, 239-242, 252, 267-268, 274, 278.
 Fransız, 148, 270, - asıllı Alman, 170, - askerleri, 170, - polisi, 241, - toprakları, 28, -lar, 29.
 Fransızca, 229.
 Fresko, Michele, 243.
 Fresko, Michon, 243.
 Fuat Bayram Bey, 284.
- Gago, Dikran, (kolacı), 154.
 Galata, 191, 197.
 Gayrimüslim, 53, 78, 94-95, 121, 128, 153, 159-160, 176, 178, 181-192, 218, 220-222, 246, 257, 260, 263, 276-279, 283.
 Gazi, Mustafa, 183.
 Gece Yarısı Ekspresi, 23.
 Gelir Vergisi, 141.
 Gestapo, 171, 233, 236, 241.
 Gettegano Çifti, 242.
 Getto, 237-238.
 Gevrekyan, Parseh, 153, 246.
- Giritlioğlu, Tomris, 102.
 Gorbaçov, Mihail, (SSCB Devlet Başkanı), 91.
 Gökart, Kenan, 242.
 Gregorien, 189.
 GSMH, 140.
 Gulbenkian, 186.
 Gümrük Vergileri, 136.
 Günaltay, Şemsettin, (Başbakan), 57.
 Güney Fransa, 170.
 Gürsel, Ersen, (Mimar) 20.
 Gürün, Muhittin, (Maliye Müfettişi), 56-58.
 Güvenlik Taburları, 236.
- Habertürk, 109.
 Hacı Bekir, 187.
 Haçlı, - Ordusu, 272 - Seferleri, 67.
 Has, Nuri, 183, 284.
 Hasan Râmi Paşa, 76.
 Hasanpaşa, 187, 191.
 Hasköy, 178, 191.
 Haydarpaşa Lisesi, 44, 107.
 Hayvan Sağlık Zabıtası Resmi, 136.
 Hayvanlar Vergisi, 82, 136, 138, 140, 213, 218, 255, 269, 275.
 Hekimler Birliği, 226.
 Heper, 123.
 Hıristiyan, 246, - işadamları, 67, - karşıtı, 152.
 Hıristo, (Ayakkabıcı), 154.
 Hızır Reis gemisi, 226.
 Hızlan, Doğan, 103.

- Hirsh Kampı, 237.
 Hitler, 102, 142, 150, 178-179, 236, 253, - Almanyası, 27.
 Hollanda, 28, 232.
 Huber, A.M., 186.
 Hugessen, 151.
 Hugo, Victor, 76.
 Huguenin, Edvard, 186.
Hürriyet, 101-107.
 Inside Gestapo, 233.
 Irak, 21.
 Irkçı, 94, 99, 105, 120, 178, 264, 274, 283, -lık, 68, 74, 103-104, 108, 118, 262, 265, 267, 283.
 Isparta, 249.
 İaşe Müsteşarlığı, 42.
 İbrahim Âli Bey, 164, 182, 284.
 İç savaş, 21.
 İhtilal, 21.
 İkinci Cumhuriyet yandaşı akademisyenler, 23.
 İkinci Cumhuriyetçilik, 22.
 İkinci Dünya Savaşı, 13, 14, 27-32, 34, 41, 64, 94, 120, 127-129, 135-136, 140, 170, 175, 207, 209-210, 223, 231-232, 234, 245, 247, 256, 259, 261, 274, 281.
 İkinci Sanayi Planı, 47, 97.
 İktisadi Buhran Vergisi, 136, 138.
 İlkın, Selim, 64.
 İnce, Refik Şevket, 88.
 İngiliz, 28-29, 31, 144, 224, 253, - nüfusu, 142, - savaş esirleri, 230, - tarihçi, 234, 238, - uyruklular, 151, - Fransız ittifakı, 30.
 İngiltere, 27-28, 30, 34, 37-38, 63, 64, 89, 150-152, 169, 222, 223, 267, 274.
 İngiltere Konsolosluğu Raporu, 263, 273.
 İnhisarlar Safi Hasılası, 136.
 İnönü, İsmet, 14, 29-30, 60, 142-144, 150, 253.
 İslam ülkeleri, 95.
 İspanya, 234.
 İsrail, 146, 243-244.
 İstanbul, 35, 44, 59-61, 70-71, 81-82, 94, 97, 99, 111, 116-117, 120-122, 125, 128, 130, 146, 153, 159-160, 162, 165, 167-168, 174-175, 183, 186-188, 191, 193-194, 197, 200, 203, 206, 209, 218, 220, 222-223, 226, 230, 244, 254, 262, 265, 277, 282, - efendileri, 176, - nüfusu, 188, - Ticaret Odası, 189, 191, 277, - Üniversitesi, 199, - yaşamı, 176.
İstanbul Intrigues, 171.
 İstihlak Vergisi, 255.
 İstiklal Caddesi, 176, 191.
 İsveç, 227.
 İsviçre, 38-39, 170, 201, 265.
 İş Bankası, 153.
 İş mükellefiyeti, 172, 173.

- İtalya, 28-30, 126, 152, 169, 171, 224, 232-233, 267-268.
 İtalyan, 270, - bankası, 153.
İtiraflar, 76.
 İTO, 125.
 İttihatçılar, 81.
 İzmen, Mehmet, (İstanbul Defterdar Muavini), 56, 57, 58, 79, 80.
 İzmir İktisat Kongresi bkz. Türkiye İktisat Kongresi.
 İzmir, 35, 121, 277.
- Japon, 170, -ya, 28-29.
Jewish News, 237.
- Kadıköy, 154, 191.
 Kadro Hareketi, 65.
 Kafaoğlu, Arslan Başer, 97, 153, 179, 214, 216, 246.
 Kahire Konferansı, 31.
 Kaisserialian, S., 187.
 Kalafat, Emin, (Maliye Başmüfettişi), 56-58.
 Kaman, 249.
 Kamhi ailesi, 242.
 Kanada, 169.
 Kanal Harekâtı, 162.
 Kanık, Orhan Veli, 77.
 Kapitalist, 92.
 Kapütilyasyon, 81, 98, 124, 147, 190.
 Kaplan, Rasih, 88.
 Kapudag, Alex, 273-274.
 Karaborsa, 40, 44, 97, -cı, 67-68, 196, 205.
 Karaburun, 228.
 Karabük Demir Çelik Fabrikası, 34.
 Karakoyunlu, Yılmaz, 103, 105-106.
 Karaosmanoğlu, Yakup Kadri, 76.
 Karpat, Kemal, 105.
Karşı Devrim, 94.
 Katoğlu, Murat, 19, 20, 260-261.
 Katolik, 189.
 Kaulla A. Von, 186.
 Kavukçuoğlu, Deniz, 104, 108.
 Kazanç Vergisi, 70, 79, 136, 138-139, 182, 277.
 Kemalist, - idealler, 25, 83, - politika, 113, 118, - rejim, 95, - seçkinler, 119, - Ütopya, 120
 Kent, Necdet, 242-243.
 Keser, Ulvi, 116, 223.
 Keşan, 248.
 Kıbrıs Barış Harekâtı, 22.
 Kıbrıs, 21, 190.
 Kırdar, Lütfü, (İstanbul Valisi), 82.
 Kırım, 190, - Türkleri, 169.
 Kırklareli, 224.
 Kızıl Ordu, 27.
 Kızılay, 224, 226.
 Kızılhaç, 227.
 Kielce, 233.
 Kifidis, (Ayakkabıcı), 154.
 Kiro, (Kasap), 154.
 Koçak, Cemil, 144-145.
 Kohen, Mayer, 242.

- Kolhe, David, 243.
 Komünizm, 74.
 Konya, 44, 81, 131, 226.
 Koraltan, Refik, 87.
 Kore, 21, 74.
 Korporatif, 125-126.
 Kozma, (Berber), 154.
 Köy Enstitüleri, 47, 70.
 Kunalalp, Zeki, (Emekli Büyükelçi), 95, 142.
 Kural, Ezel, 150, 192.
 Kurtuluş Savaşı, 14, 35, 120, 134, 225, 245, 280.
 Kurtuluş gemisi, 226.
 Kuruç, Bilsay, 213.
 Kuzey Afrika, 28-29.
 Küçük Burjuva Reformu, 93.
 Kürt, 23, 110.
- Latin harfleri, 130.
 Lefter, (Berber), 154.
 Leningrad, 28.
 Letonya, 232.
 Levi, Avner, (Dr.), 95, 161, 232.
 Levy, Jaques, 244.
 Lewis, Bernard, 146, 180.
 Litvanya, 234.
 Londra, 89, - Antlaşması, 21.
 Lübnan, 21.
- Macaristan, 30, 39, 171.
 Mahçupyan, Etyen, 103-105.
 Makedonya, 237.
 Manisa, 284.
 Mali, - adalet, 260, - devrim, 139.
 Malta, 190.
 Maocu solcular, 16.
 Mardin, Şerif, 123.
 Marsilya, 243.
 Mazower, Mark, 110, 234, 238.
 Medini, Michele Vida, 242.
 Mehmetçik, 122, 248.
 Melen, Ferit, (Maliye Başmüfettişi), 56-58.
 Men'i İhtikâr (Vurgunculuğu Önleme) Kanunu, 40, 114, 115, 129.
 Menderes, Adnan, (Başbakan), 57, 87.
 Menemencioğlu, Numan, (Dışişleri Bakanı), 31.
 Merkez Bankası 34, 48.
 Mezopotamya, 190.
 MHP, 104.
 Mısır Çarşısı, 191.
 Mısır, 224, - İsrail savaşı, 21.
 Midilli, 228.
 Mihver Devletleri, 31.
 Milli - Korunma Kanunu, 40-42, 44-45, 47, 65, 67, 80, 93, 96-97, 114, 115, 129-130, 132-133, 172, 173-174, 229, 265, 270, - Korunma Mahkemesi, 84, - Mücadele, 142, - Reasürans Şirketi, 256, - Şef iktidarı, 119.
Milli Şef Dönemi, 146.
 Millileştirme hareketi, 95.
Milliyet, 101-107.
 Milliyetçi, 108, 178, 235-236, -lik, 74, 118-119, 124, 283, 285.

- Moda, 154, 191.
 Mohaç, 190.
 Molotov, (Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı), 81.
 Monastriaton Sinagogu, 238.
 Moskova, 81.
 Moszkiewiez, Helene, 171, 235.
 Muamele Vergisi, 124, 136.
 Musevi, 100, 121-122, 151, 163-164, 179, 189, 222, 225, 227, 231, 234-235, 243, 244-245, 247, - cemaati, 121, -ler, 233, 236, 245.
 Muvazene vergisi, 136, 138.
 Mübadele, 234.
 Müller, Karl, 64.
 Münih Antlaşması, 27.
 Müslüman, 121, 181, 190, 264, 274, 278, - cemaat okulları, 235, - tüccarlar, 272, - Türk halkı, 190, - Türk, 192, 234.
 Müttefikler, 29-31.
 Naci, Nuh, 183.
 Nakliyat vergisi, 136.
 NATO, 21, 258.
 Nazi Almanyası, 27, 104, 141, 143-145.
Nea Evropi, 236.
 Necf, 190.
 Neumark, Prof., 139.
New York Times, 89, 151.
 Niğde, 81, 228.
 Niko, (Berber), 154.
 Nobel Ödülü, 23, 111.
 Normandiya Çıkartması, 29.
 Norveç, 232.
 Ojalvo, Denis, 263-264, 267-268, 271-272, 274, 276, 278.
 Okutan, M. Çağatay, 99, 118, 206.
 Olağanüstü Savaş Kazançları Vergisi, 38.
 Oran, Baskın, 280, 282-283, 285.
 Ortadoğu, 21.
 Ortak Pazar, 21.
 Ortaylı, İlber, 260-261.
 Ortodoks, 119, 189.
 Osmanlı, - coğrafyası, 187, Devleti, 15, 98, 110, 119, 120, 123-124, 127-128, 131, 139, 146, 186, 206, 234, 236, 244-245, - İmparatorluğu, 34, 35, - maliye tarihi, 186, - ordusu, 190, - tarihi, 179, - Yahudileri, 240, - yası, 161, - yönetimi, 189.
 Öçal, Tezer, Prof., 96.
 Ökmen, Nedim, (Maliye Başmüfettişi), 56-58.
 Ökte, Faik, (İstanbul Defterdarı, Maliye Teftiş Kurulu Başkanı), 20, 24, 56-58, 61-65, 68-84, 87-88, 90, 100, 111, 116, 118, 129, 147-149, 155-159, 162-163, 166-169, 177-178, 183-184, 191, 193-195, 199, 203-204, 214-215, 217, 239, 246-249, 255-256, 275, 277, 282.

- Örgeevren, Süreyya, 88.
 Özboya, Aruş, (Bakkal), 154.
 Özdoğancı, Şefik, 242.
 Özgürel, Avni, 104.
 Özgüven, Fatih, 102.
 Özkök, Ertuğrul, 108.
 Öztürk, Mustafa, 183.
 Özyürek, Mustafa, 105.
- Paçıkakis, (Ayakkabıcı), 154.
 Pagarakis, Dimitri (Berber), 154.
 Panayot, (Kahveci), 154.
 Panayot, Vlakos ve Perikles Kardeşler, (Manav), 154.
 Panghiridis, Aleco, 187.
 Parayotides, 154.
 Pars, Muhittin Baha, 88.
 Pearl Harbour baskını, 28.
 Pehlivanköy, 251.
 Pelin, Fazıl, Prof., 87, 88, 195-196, 199-201.
 Pendik, 166.
 Perşembe Pazarı, 191.
 Pesmazoğlu, (Yunan Kızılhaççı Genel Sekreteri), 227.
 Petrol Ofisi, 42.
 Pinto, Bensiyon, (Türk Musevi Cemiyeti Onursal Başkanı), 100, 121, 161, 243, 245.
 Pirene, 265.
 Polatkan, Hasan, (Maliye Bakanı), 59.
 Polonya, 27, 171, 227, 230, 232-233, 237-238.
 Posof, 122, 249.
 Protestan, 189.
- Pulur, Hasan, 20, 104, 108, 259, 261.
 Pur, Hüseyin Perviz, (Yeminli Mali Müşavir), 38, 98, 178, 214, 217.
- Radikal*, 101-108. 280.
 Ran, Nâzım Hikmet, 77.
 Ribbentrop, (Almanya Dışişleri Bakanı), 81.
 Righteous Gentile nişanı, 244.
 Rist, Charles, 64.
 Rize, 127.
 Rodos, 190, 239, 268.
 Rodrigue, Aron, 181.
 Romanya, 30, 171, 232, 234, 237.
 Rosenberg, 236.
 Rousseau, Jean Jacques, 76.
 Rubin, Barry, 171.
 Rum, 97, 120, 148, 181, 222, 244, 269-270.
- Sabancı, Ömer, 183, 284.
 Sabuncakis, (Çiçekçi), 154.
 Sadak, Necmettin, 88.
Sadece Diplomat, 95.
 Sağır, Aysel, 102.
 Sakarya, 120.
 Sakız, 228.
Salkım Hanım'ın Taneleri, 109, 110.
 Sara, 243.
 Saraçoğlu, Şükrü, (Başbakan), 31, 43, 49, 56-57, 78, 82, 93, 108, 115, 143, 152, 178, 193, 283.

- Sarıkamuş, 162.
 Savun, Namık Kemal, (Maliye Başmüfettişi), 56-57.
 Sayar, Vecdi, 108.
 Saydam, Refik, (Başbakan), 31, 41, 43-44, 49, 65, 92, 115, 132-133.
 Schacht, Hjalmar, (Ekonomist), 64.
Sefiller, 76.
 Sefineler Rüsümü, 136.
 Selanik, 110, 233-235, 237, - Bankası, 153, - Üniversitesi, 237, -li Yahudiler, 235.
 Serebrenitza, 253.
 Sertel, Zekeriya, 145.
 Seyhan, 183.
 Sezer, Melih, (Eczacı) 20.
 Sharon, Moshe S., 263.
 Shaw, Stanford, 150, 192.
 Sicilya, 31.
 Sisam, 228.
 Sivrihisar, 153.
 Siyonist Kulüpleri, 236.
 Soğuk Savaş, 21, 22, 256, 267.
 Solidarist, 125, 126.
 Solvet gemisi, 226.
 Som, Deniz, 103, 106-108, 194.
 Sosyalist, 92, - Blok, 92, - grup, 256.
 Soulzberger, Cyrus, (Gazeteci), 89.
 Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, 22-23, 27-31, 34, 63-64, 81, 83, 91, 144, 169, 232-233, 252-253, 256.
 Soykırım, 238, - iddiası, 22.
 Stalin, 28.
 Stalingrad, 28, 144.
 Stasuli, (Pastacı), 154.
 Sulzberger, 151, 152.
 Suvla, Refi-
 î Şükrü, Prof., 89.
 Südet Bölgesi, 27.
 Süreya, Şevket, 65.
 Sürgün, 161, 162-163, 165, 169.
 Şahin, Haluk, 108.
Şalom, 262-263, 271-272, 274, 276, 278.
 Şehbenderler, Sami, (Maliye Müfettişi), 56-58.
 Şevkay, Tuğrul, 102.
 Şimşek gemisi, 226.
 Şimşir, Bilâl, 164.
 Şirket-i Hayriye, 186.
 Şişli, 125.
 Takilyan, (Doktor), 154.
 Tarih Vakfı, 251.
 Tavis gemisi, 226.
 Tavşanoğlu, Leyla, 109.
Tek Parti Döneminde Azınlık Politikaları, 99, 118.
 Tekâlif-i Milliye, 134.
 Tekeli, İlhan, 64.
 Teofides, (Pantoloncu), 154.
Teori- Varlık Vergisi Gerçeği- Varlık Vergisi Faciası, 100.
 Tezel, Yahya, Prof., 93, 127, 153, 206, 214.
 Ticaret Odası, 50, 97.

- Ticaret Ofisi, 43.
 Timur, Taner, Prof., 118.
 Tiyan, Engin, 272.
 TOBB, 125.
 Tobruk, 28, 144.
 Tohum Islah İstasyonları, 128.
 Tokgöz, Erdinç, Prof., 99.
 Toprak Mahsulleri, - Kanunu, 212, - Ofisi, 67, 116, 128, 131, - Vergisi, 40, 82, 93, 98, 107, 117, 131, 200, 209-210, 213-215, 218, 241, 255, 260, 265, 269, 275, - Yasası, 209.
 Toprak Reformu, 115, 127.
 Toptan Eşya Endeksi, 34.
 Tökin, İsmail Ş., 65.
 Tör, Vedat Nedim, 65.
 Trabzon, 44.
 Trakya, 121, 127, 270.
 Tunç gemisi, 226.
 Turan, Şerafettin, Prof., 96, 116, 206.
 Tünel, 191.
 Türeñç, Tufan, 104, 106.
 Türk, 108-109, 164, 183, 218, 269, 279, 281, 284, - askeri, 142, - bankaları, 95, - bayrağı, 100, - burjuvazisi, 95, - bürokrasisi, 114, 123, - dış politikası, 29, 144, - dışişleri görevlileri, 242, 268, - diplomatlar, 22, 239, 243, - ekonomisi, 31-32, 40, - ihracatçısı, 197, - işadamları, 94, 187, 192, 206, 284, - kamuoyu, 16, - konsoloslukları, 241-242, - köylüsü, 215, 222, - medyası, 15, - Musevi Cemaati, 100, - Musevileri, 246, - politikacıları, 146, - toplumu, 16, 195, 225, - toprakları, 224, 234, - vatandaşı, 23, 146, 148, 179, 240, 247, 273, - vergi sistemi, 135, - Yahudileri, 100, 239, 241, 243-244, 246, 253, - yetkililer, 145, - yurttaşı, 164, 242, -ler, 95, 107, 120, 159, 181-182, 186, 188-190, 221, 229, 253, 260, 273-278, 284.
Türk Devrim Tarihi, 96.
Türk Yahudileri, 164, 242.
 Türkçe, 110, 229.
 Türkiye, 14-15, 20-23, 27-30, 32-34, 36, 39, 45, 49, 60, 63-65, 68-69, 72-74, 76, 80-83, 88, 99-100, 110, 114, 116, 121-122, 126-130, 132, 140-144, 146-147, 149-152, 156, 160-161, 164-165, 168-169, 174, 178, 180, 185, 194, 200, 205-207, 213, 218, 221-229, 231-234, 238-239, 243-248, 259-260, 262-263, 265, 267-268, 270-271, 273-274, 277-278, 280-282, -Almanya politikası, 31, - Büyük Millet Meclisi, 41, 49, 61-62, 77, 87, 88, 134, 177, 226, - Büyükelçiliği, 241, - Cumhuriyeti, 15, 16, 24, 35, 83, 95-96, 99, 110, 118-120, 125, 127, 131, 133, 135-136, 149, 187, 195, 206, 245, 253, 254,

- 257, 273, 285, - İktisat Kongresi, 68.
- Türkiye Ekonomisi*, 96.
- Türkiye İktisat Tarihi*, 93.
- Türkiye'de Devletçilik*, 92.
- Türkiye'nin Devlet yaşamında Yahudiler*, 94.
- Türkiye'nin Ekonomik Gelişmesi*, 91.
- Türkiye'nin Ekonomik Gelişmesi*, 94.
- TÜSİAD, 125.
- Uluengin, Hadi, 109.
- Ulusalçılık, 185.
- Ulutan, Burhan, 199.
- Urallar, 169.
- Uras, Güngör, 20, 103, 260, 262, 273.
- Urfa, 130.
- Uşaklıgil, Bülent, 244.
- Uyanık, Dolly, 164.
- Uz, Behçet, (Ticaret Bakanı), 49, 133.
- Üç Yıldız gemisi, 226.
- Ülkümen, Selahattin, (Rodos Konsolosu), 246.
- Ürgüplü, Suat Hayri, (CHP İstanbul İl Başkanı), 82.
- Üsküdar, 187.
- Varlık Vergisi Faciası*, 59-61, 74, 76-77, 82-84, 90, 111, 116, 183, 255.
- Varlık Vergisi Gerçeği*, 97, 179, 247.
- Varlık Vergisi ve Azınlıklar*, 98.
- Varon, Yermiya, 263, 272, 278-279.
- Varşova Paktı, 256.
- Velidedeoğlu, Hıfzı Veldet, 202.
- Venedik, 233, - liler, 272.
- Venizelos, Elefterios, (Yunanistan Başbakanı), 120, 235.
- Veraset ve İntikal Vergisi, 136.
- Vergi Reformu, 138, 139.
- Vichy, 164.
- Wealth Tax, 38.
- Weber, Max, 123.
- Yabancı, 53, 63, 75, 81, 147, 178, 184-190, 192, 218, 220, 222-223, 254, 257-258, 262-263, 267, 275-277, 283, - sermaye, 62-63, -lar Servisi, 159.
- Yahudi, 23, 39, 94, 97-98, 100, 105, 110, 114, 141, 145-146, 148, 152, 170-171, 178, 181, 231-242, 244-246, 265, 268-270, 274, 278-279, - aleyhtarlığı, 145, - Assimilation Derneği, 235, - ce-maat okulları, 235, - ce-maati, 163, 271, - farklılığı, 123, - karşıtı, 152, 235, - Macabi Bürosu, 235, - mahalleleri, 236, - mezarlığı, 236, - örgütleri, 243, - polisler, 237, - sığınmacı, 169, - soykırımı, 110, 233, - Ver-

- gisi, 170, 265, - yerleşim merkezi, 235.
- Yalçın, Hüseyin Cahit, 89, 145.
- Yalman, Ahmet Emin, 88, 118.
- Yapı Kredi Yayınları, 110.
- Yazıcı, Bülent, 139.
- Yazman, M. Öğüt, 91, 94.
- Yeldeğirmeni, 191.
- Yeni Kurtuluş, 226.
- Yeşua, 243.
- Yetkin, Çetin, 94.
- Yılmaz, Mehmet, 104-105, 109.
- Yol Mükellefiyeti, 269.
- Yol Vergisi, 213.
- Yolga, Namık, 242.
- Yozgat, 228.
- Yunan, 123, 222, - Alman otoritesi, 244, - askeri, 245, - çeteleri, 237, - gazeteleri, 236, - Kızılhaçı, 227, - konsolosluğu, 157, 159, - Musevisi, 225, - uyruklular, 114, 156, - vatandaşı, 160, - lı, 148, 154, 157, 223, 225, 228, 230-229, 238, 247, 268, 270, - lı cemaat, 160, - lı işadamları, 159.
- Yunanca, 235.
- Yunanistan, 28, 30, 38-39, 98, 110, 120, 148, 156, 179, 187, 222-225, 227-232, 234, 244, 253, 267, 274, - konsolosluğu, 157.
- Yüce Divan, 75, 81.
- Zara, (Gömlekçi), 154.
- Zarifi Leonid, 187.
- Ziraat, - Bankası, 116, - Odası, 51.
- Zonguldak, 43.
- Zürcher, Erik Jan, 95.
- Zürich Antlaşması, 21.